

ΒΟΪΣΚΑ

το παρελθόν... αλλιώς

«Το παρελθόν αλλιώς. Σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς»

Διαδικτυακό συνέδριο στο πλαίσιο του έργου «ΒΟΪΣΚΑ (VOESKA): Ανοιχτή καινοτομία
για την τεκμηρίωση και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος στην Άρτα»

07.09.2023

ΟΜΙΛΙΕΣ - ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Εισαγωγή

ΒΟΙΣΚΑ: Το ερευνητικό έργο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας

Το πρόγραμμα «Ανοιχτή καινοτομία για την τεκμηρίωση και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος στην Άρτα» με το όνομα ΒΟΪΣΚΑ, αποτελεί μια σύγχρονη ψηφιακή προσέγγιση στην τεκμηρίωση και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της Άρτας.

Έχει ως αντικείμενο τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ενός εξελιγμένου διαδικτυακού τεχνολογικού συστήματος, πλατφόρμας, η οποία βασίζεται σε ένα ψηφιακό αποθετήριο, μία βάση δεδομένων στο διαδίκτυο, που θα παρέχει ελεύθερη και χωρίς περιορισμό πρόσβαση στο επιστημονικό και ερευνητικό υλικό. Θα τροφοδοτεί, επίσης, τις καινοτόμες εφαρμογές που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου, όπως η εικονική έκθεση και η εικονική περιήγηση, η ψηφιακή αφήγηση, οι επιστολές από το παρελθόν και οι δράσεις παιχνιδιών.

Βαρβάρα Ν. Παπαδοπούλου, Δρ. Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη ΕΦΑ Άρτας &

Αναπληρώτρια Προϊσταμένη ΕΦΑ Ιωαννίνων, Θεοδώρα Κοντογιάννη, Αθανάσιος
Αρκουμάνης, Αρχαιολόγοι ΕΦΑ Άρτας
E-mail: efaart@culture.gr
Τηλ.: 26810 24636

Η πολιτισμική κληρονομιά μέσω της μη λεκτικής επικοινωνίας και διαχείρισης της εικόνας στην Τέχνη

Η πολιτισμική κληρονομιά με την ποικιλία των πολιτισμικών πρακτικών, παραδόσεων, τεχνολογιών, τεχνικών και γνώσεων που κληρονομούνται από μια κοινότητα ή μια κοινωνία και περνούν από γενιά σε γενιά, μπορεί να μεταφερθεί με λεκτικά και μη λεκτικά μέσα, ενώ η μη λεκτική επικοινωνία και η διαχείριση της εικόνας παίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση και μετάδοση της πολιτισμικής κληρονομιάς, ιδιαίτερα στον τομέα της τέχνης. Η εικόνα, είτε πρόκειται για ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, κινηματογράφο, εικονογράφηση, είτε για άλλες μορφές τέχνης, επιτρέπει στους καλλιτέχνες να εκφράσουν τις ιδέες και τις αναλύσεις τους για τον κόσμο και την κοινωνία. Μέσω της εικόνας, η πολιτισμική κληρονομιά διαδίδεται και μεταδίδεται από γενιά σε γενιά, με την καταγραφή εικόνων του παρελθόντος, παραδόσεων, εορτών, αλλά και τελετουργιών, καθώς και της καθημερινής ζωής. Οι καλλιτέχνες, με την προσωπική τους προσέγγιση, καταγράφουν τις ιστορίες, τα πιστεύω και τα συναισθήματα της κοινωνίας τους τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, διατηρώντας την κληρονομιά για τις μελλοντικές γενιές. Επιπλέον, η εικόνα χρησιμεύει ως μέσο για να μεταδοθούν κρυφές γνώσεις και μηνύματα, ιδίως σε περιπτώσεις όπου οι πολιτισμικές πρακτικές ή οι γνώσεις είναι μη προσβάσιμες λόγω πολιτικών, κοινωνικών ή θρησκευτικών παραγόντων. Οι εικόνες μπορούν επίσης να λειτουργήσουν ως μέσο ενίσχυσης της ταυτότητας. Η μη λεκτική επικοινωνία και η διαχείριση της εικόνας μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο αποκωδικοποίησης πολιτισμικών δεδομένων, επιτρέποντας στην εικόνα να λειτουργήσει ως πύλη για τον έξω κόσμο, συμβάλλοντας στη διατήρηση και εξάπλωση της πολιτισμικής κληρονομιάς, βοηθώντας να διασφαλιστεί ότι οι παραδόσεις, οι αξίες και οι γνώσεις διαμορφώνουν τον πολιτισμό για μελλοντικές γενιές.

Κλεοπάτρα Βασιλείου, Διευθύντρια ΔΙΠΕ Άρτας
E-mail: kleopatrasileiou@gmail.com
Τηλ.: 6944188421

Έργα καινοτομίας στον χώρο του πολιτισμού ως μέσο για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μέρος 1ο

Τα έργα καινοτομίας της ΕΦΑ Άρτας

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας, έχοντας στην αρμοδιότητά της μεγάλο αριθμό μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, το Αρχαιολογικό Μουσείο Άρτας και την Παρηγορήτισσα που λειτουργεί ως μουσείο, εκμεταλλεύτηκε από νωρίς τις δυνατότητες που προσφέρει η καινοτομία στην ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της Άρτας.

Συνέπεια αυτού είναι η υλοποίηση σε συνεργασία με άλλους φορείς τεσσάρων έργων, τα οποία εφαρμόζουν καινοτόμα μεθοδολογία και αξιοποιούν σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία προκειμένου να συγκεντρώσουν την επιστημονική πληροφορία ψηφιακά, ώστε όλοι να έχουν πρόσβαση σε αυτή. Τα έργα αυτά ξεκίνησαν να υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Στόχος της δράσης είναι η υλοποίηση έργων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας, εμβληματικού χαρακτήρα, με την ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών, μεθόδων, πρωτότυπων ερευνητικών διατάξεων, νέων τεχνολογιών ή άλλων καινοτόμων εφαρμογών και διαδικασιών με πυλώνες παρέμβασης τη διάγνωση, συντήρηση, τεκμηρίωση και ανάδειξη μνημείων, έργων τέχνης, αντικειμένων και άλλων ιστορικών στοιχείων πολιτισμού.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα γίνει συνοπτική παρουσίαση των ερευνητικών προγραμμάτων, στα οποία συμμετέχει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας.

Θεοδώρα Κοντογιάννη, Αθανάσιος Αρκουμάνης

Αρχαιολόγοι ΕΦΑ Άρτας

E-mail: efaart@culture.gr

Τηλ.: 26810 24636

Η επαυξημένη τεκμηρίωση της Συλλογής του Βοΐσκα

Στο πλαίσιο του έργου Βοΐσκα χρησιμοποιήθηκε ένα μοντέλο τεκμηρίωσης για την πολιτιστική κληρονομιά που, εκτός από περιγραφικά χαρακτηριστικά αντικειμένων

και χώρων, επιτρέπει την προσθήκη στην τεκμηρίωση στοιχείων που προβάλλουν βαθύτερες πτυχές της ερμηνείας των ευρημάτων και των μνημείων. Στα πεδία τεκμηρίωσης προστέθηκαν το ερμηνευτικό πλαίσιο και δύο τύποι ερωτήσεων, ερωτήσεις αναστοχασμού και ερωτήσεις περιεχομένου. Επιπλέον, διαμορφώθηκε λεξιλόγιο λέξεων-κλειδιών σύμφωνα με τον χαρακτήρα της συλλογής των τεκμηρίων και ορίστηκαν γενικότεροι κανόνες για την, κατά το δυνατόν, εξασφάλιση της ομοιομορφίας της τεκμηρίωσης. Η “επαύξηση” αυτή δημιουργήθηκε με στόχο να δώσει το έναυσμα για την δημιουργία εμπειριών πολιτιστικής κληρονομιάς που να κινητοποιήσουν συναισθηματικά το κοινό και να το φέρουν πιο κοντά στο παρελθόν. Η προσθήκη των επιπλέον πεδίων τεκμηρίωσης απευθύνεται κυρίως σε δημιουργούς περιεχομένου, όπως συγγραφείς, σχεδιαστές πολιτιστικών εμπειριών ή και εκπαιδευτικούς. Φιλοδοξεί να τους προσφέρει τα εργαλεία που χρειάζονται για τη δημιουργία τέτοιων εμπειριών, να τους δώσει “ιδέες” για τον σχεδιασμό μαθημάτων για τους μαθητές τους, ιστοριοκεντρικών αφηγήσεων κλπ. Παρά την αρχική της στόχευση σε συγκεκριμένη ομάδα τελικών αποδεκτών, αποτελεί μία πρόταση για την αλλαγή του τρόπου παρουσίασης των διαδικτυακών συλλογών πολιτιστικής κληρονομιάς γενικά, στην προσπάθεια αυτές να προσελκύσουν ευρύτερο κοινό. Στην παρούσα ανακοίνωση θα γίνει περιγραφή του περιεχομένου της επαυξημένης τεκμηρίωσης και των προκλήσεων που κρύβει η διαδικασία δημιουργίας της. Τέλος, θα παρουσιαστούν συνοπτικά τα αρχικά αποτελέσματα της αξιολόγησής της.

Μυρτώ Κουκούλη - Ερευνήτρια του Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά

Κατερίνα Σέρβη, Λαμπρινή Παπαστράτου, Νατάσα Μιχαηλίδου, Μελπομένη Καρτά,
Ακριβή Κατηφόρη, Δέσποινα Τσιαφάκη

E-mail: mkoukouli@athenarc.gr

Τηλ.: 6945545905

CAnTi

Το CAnTi, με την σύμπραξη πέντε φορέων στοχεύει στην επέκταση, βελτίωση και εμπλουτισμό των εργασιών συντήρησης στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης της Τίρυνθας αφού περιλαμβάνει διαδικασίες συντήρησης-στερέωσης-

αποκατάστασης των μνημείων, παράλληλη τεκμηρίωση των διαδικασιών αυτών μέσω τριδιάστατης αποτύπωσης, τεκμηρίωση παλαιότερων επεμβάσεων, καθώς και την παραγωγή εκπαιδευτικών εφαρμογών εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας που μέσα από δύο ανοικτά εργαστήρια (Open Labs) που θα λειτουργούν τόσο στον αρχαιολογικό χώρο όσο και σε ειδικές εγκαταστάσεις στο αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου θα αναδείξουν τα ίδια τα μνημεία αλλά και τον τρόπο συντήρησης, αποκατάστασης και προστασίας τους. Το προτεινόμενο έργο καλείται να ικανοποιήσει τους παραπάνω στόχους σχεδιάζοντας και υλοποιώντας μια εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας που συμπληρώνει ψηφιακά την μορφή ιστορικών και πολιτισμικών μνημείων τα οποία έχουν υποστεί σημαντικές φθορές και συνεπώς έχουν αλλοιωθεί τα χαρακτηριστικά τους, με τρισδιάστατα γραφικά που αναπαριστούν τις δομές των μνημείων που λείπουν. Το ψηφιακό περιεχόμενο της εφαρμογής θα είναι συνδεδεμένο με τα δεδομένα του Σημασιολογικού Ιστού δίνοντας έτσι πρόσβαση στους χρήστες σε ένα διασυνδεδεμένο αποθετήριο μεγάλης κλίμακας. Επιπλέον, πρόσθετες λειτουργίες της εφαρμογής είναι η δυνατότητα διαμοιρασμού της πολιτισμικής εμπειρίας του χρήστη στα κοινωνικά δίκτυα (πχ σχόλια και φωτογραφίες για συγκεκριμένους χώρους του μνημείου, προτεινόμενες διαδρομές κατά την ξενάγηση από τους χρήστες κ.α.), το ειδικό φιλτράρισμα των παρεχόμενων πληροφοριών ανάλογα με τα ενδιαφέροντα του χρήστη και η ενσωμάτωση λειτουργιών για την αξιολόγηση και βελτιστοποίηση της εφαρμογής σύμφωνα με τα σχόλια και τις απόψεις των χρηστών. Η μεθοδολογία υλοποίησης του έργου βασίζεται στους εξής άξονες: τριδιάστατη καταγραφή και ψηφιοποίηση των τειχών, σημασιολογική αναπαράσταση γνώσης σχετική τόσο με την πολιτισμική κληρονομιά όσο και με τις διαδικασίες διάγνωσης, συντήρησης και αποκατάστασης, πραγματοποίηση και εφαρμογές υποστήριξης των διαδικασιών αυτών και ανάδειξη όλου του οικοσυστήματος συντήρησης και της ευρύτερης Αρχαιολογικής και Ιστορικής αξίας μέσω επιδεικτικών εγκαταστάσεων υπό μορφή εργαστηρίων ανοικτής θέασης Open Labs.

Γιώργος Καρυδάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου

E-mail: gcari@aegean.gr

Τηλ.: 6955265087

Η «μύηση» του σημερινού επισκέπτη σε ένα αρχαίο Ιερό: το έργο myEleusis και η ανάδειξη της αρχαίας Ελευσίνας

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών προσφέρουν πολλά και σημαντικά εργαλεία για την εκλαϊκευση της αρχαιολογικής γνώσης και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο της Ελευσίνας οι ψηφιακές εφαρμογές και τα συστήματα που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του έργου myEleusis, στόχευσαν σε μια εναλλακτική «μύηση» του επισκέπτη στα αρχαία μυστήρια. Η διαδικασία της «μύησης» αυτής μέσω των ΤΠΕ στόχευσε σε διαφορετικές χρονικές φάσεις, απηχώντας τα ποικίλα στάδια της αρχαίας μύησης: πριν την επίσκεψη είναι διαθέσιμη ποικιλία πληροφόρησης, με έμφαση στο γεωγραφικό στοιχείο για τον προσανατολισμό του επισκέπτη, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης διατίθενται ποικιλία συστημάτων, ώστε ο χρήστης να επιλέξει με ποιον τρόπο επιθυμεί να περιηγηθεί στο Ιερό και το μουσείο, ενώ μετά την επίσκεψή του έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει τη «μύησή» του με διάφορα ψηφιακά μέσα, εμβαθύνοντας κατά βούληση. Στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης, με το έργο myEleusis να βρίσκεται στη λήξη του και μετά την αξιολόγηση των επιμέρους εφαρμογών από το κοινό, θα συζητηθεί η αυτονομία των επισκεπτών κατά την περιδιάβασή τους στον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας ή κατά την απομακρυσμένη χρήση των εφαρμογών, αλλά και το πώς και κατά πόσο τελικά μπορούν οι ψηφιακές τεχνολογίες να συμβάλουν στη «μύηση» του σύγχρονου επισκέπτη σε ένα σημαντικό αρχαίο Ιερό.

Γ. Μούρθος - Αρχαιολόγος Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά

Δ. Τσιαφάκη, Π. Μότσιου, Ν. Μιχαηλίδου, Α. Κουτσούδης, Χ. Κιούρτ, Κ. Σταυρόγλου, Γ.-Α. Ιωαννάκης, Κ. Σέρβη, Φ. Αρναούτογλου, Ε. Θεοδωροπούλου, Γ. Παυλίδης, Α. Κατηφόρη, Μ. Μπoϊλέ, Δ. Πετούση, Κ. Παπαγγελή, Χ. Τζαβαλή, Χ. Καζαζάκη, Π. Γκιόκας, Γ. Κακαλέτρης, Δ. Τζιώτζιος, Ό. Σιδηροπούλου

E-mail: ymourthos@athenarc.gr

Τηλ.: 25410 78787

<http://www.amio.gr>: Σερφάροντας στον ψηφιακό κόσμο του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων

Την τελευταία δεκαετία, ο ψηφιακός πολιτισμός βρέθηκε επανειλημμένως στο επίκεντρο του σχεδιασμού δράσεων για την ανάδειξη και την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων υπήρξε πρωτοπόρος στον τομέα αυτό μέσα από την συμμετοχή της σε μία σειρά έργων: «Συλλογή - ψηφιοποίηση - τεκμηρίωση θεματικών συλλογών του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων και σημαντικών αρχαιολογικών χώρων της Ηπείρου», της «Κοινωνίας της Πληροφορίας» του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) Περιφέρειας Ηπείρου (2007), «Διαδραστικός Πολιτιστικός και Εθνολογικός Ατλας», Interreg IIIA ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ (2008), «Πολιτιστικές Υποδομές στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων» του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου 2007-2013»(ΕΣΠΑ), «PROXITOUR, ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗΣ», ΕΠΑνΕΚ-ΕΣΠΑ 2014-2020, Δράση "Έρευνώ-Καινοτομώ-Δημιουργώ". Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστούν συνοπτικά τα παραδοτέα των παραπάνω έργων, που είχαν ως στόχο την ψηφιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος του ηπειρωτικού χώρου και της δημοσιοποίησής του στο ευρύ κοινό.

Ελένη Βασιλείου, Ιουλία Κατσαδήμα

Δρ Αρχαιολόγοι ΕΦΑ Ιωαννίνων

E-mail: elvasileiou78@gmail.com / ikatsadima@culture.gr

Τηλ.: 26510 01078, 01076

Οι καινοτόμες δράσεις του Δήμου Αρταίων για τον πολιτισμό και τον τουρισμό ως μέσο ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς

Οι Καινοτόμες Δράσεις του Δήμου Αρταίων για τον Πολιτισμό και τον Τουρισμό είναι ένα έργο που υλοποίησε ο Δήμος Αρταίων από τις 21-01-2021 έως τις 21-01-2022 ενταγμένο στο πρόγραμμα «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΠΕ» του Ε.Π. «Ηπειρος» και χρηματοδοτημένο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Γενικός σκοπός του έργου είναι η ολοκληρωμένη ψηφιακή

αναβάθμιση του Δήμου, η οποία περιλαμβάνει την προβολή των σημαντικών αξιοθέατων και την προώθηση του τουρισμού όχι μόνο μέσω των υποδομών του (φιλοξενία, εστίαση, ψυχαγωγία), αλλά και μέσω του πολιτιστικού πλούτου που διαθέτει. Στο πλαίσιο του έργου η πολιτιστική κληρονομιά του Δήμου Αρταίων αναδεικνύεται με πολλούς τρόπους. Ο βασικότερος είναι η εκτενής τεκμηρίωση με κείμενο φωτογραφίες, βίντεο, βίντεο 360 μοιρών και στερεοσκοπικές φωτογραφίες πενήντα σημείων ενδιαφέροντος του Δήμου. Η τεκμηρίωση αυτή οργανώθηκε σε αποθετήριο και διασυνδέθηκε με την εθνική πύλη συσσώρευσης της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας μας searchculture.gr. Τα σημεία ενδιαφέροντος αναδεικνύονται και μέσω της ιστοσελίδας discoverarta.gr και της εφαρμογής Discover Arta. Για το Ιστορικό Γεφύρι της Άρτας και τον Ιερό Ναό της Παρηγορήτισσας δημιουργήθηκαν VR αναπαραστάσεις των μνημείων και με βάση αυτές τις αναπαραστάσεις δημιουργήθηκαν ιστορίες λαογραφικού ενδιαφέροντος με gamification στην εφαρμογή VR Discover Arta. Στα περισσότερα σημεία τοποθετήθηκε πληροφοριακή πινακίδα που οδηγεί στην εφαρμογή και στον ιστότοπο discoverarta.gr. Τέλος η πολιτιστική κληρονομιά αναδεικνύεται και με την μοντελοποίηση δέκα αντικειμένων του Αρχαιολογικού Μουσείου Άρτας τα οποία είναι διαθέσιμα τόσο ως μοντέλα όσο και ως τρισδιάστατα εκτυπωμένα αντικείμενα.

Νικολός Δημήτριος

Δήμος Αρταίων

E-mail: nikolos@arta.gr

Τηλ.: 6976289530

«MILESTONES»: Ψηφιακές διαδρομές στην Π.Ε. Ιωαννίνων

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων στο πλαίσιο του διασυνοριακού προγράμματος INTERREG «ΕΛΛΑΔΑ-ΑΛΒΑΝΙΑ» συνεργάστηκε με τους Δήμους Δωδώνης και Φοινίκης στο έργο «MILESTONES»: «Κοινές δράσεις για την ανάδειξη των κοινών πολιτιστικών χαρακτηριστικών με έμφαση στο θέατρο Δωδώνης και της Φοινίκης». Στα παραδοτέα του έργου ήταν και η «Σχεδίαση, χαρτογράφηση και ψηφιοποίηση των θεματικών διαδρομών από τη Δωδώνη στο θέατρο Φοινίκης».

Πρόκειται για μια ψηφιακή πολιτιστική θεματική διαδρομή από τη Δωδώνη στο θέατρο της Φοινίκης στην οποία περιλαμβάνονται και αναδεικνύονται τα σημαντικότερα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής. Το πολιτιστικό απόθεμα που συγκεντρώθηκε, ψηφιοποιήθηκε και ενσωματώθηκε στο υποσύστημα WebGIS, το οποίο έχει πρωτεύοντα ρόλο στην ανάδειξη της θεματικής διαδρομής ώστε να αποτελέσει το βασικό πόλο έλξης διαδικτυακών και φυσικών επισκεπτών. Επιδίωξη του προγράμματος ήταν η ευκολότερη πρόσβαση σε σαφώς ευρύτερο κοινό μνημείων ιστορικής, καλλιτεχνικής και εκπαιδευτικής αξίας. Ζητούμενο αποτέλεσε και η ικανοποίηση των αναγκών των επισκεπτών/χρηστών, γι αυτό και επιλέχτηκαν μνημεία, η φυσική κατάσταση των οποίων ήταν τέτοια που θα μπορούσε με ακρίβεια να αποτυπωθεί στην ψηφιακή συλλογή και έτσι να προσελκύσει περισσότερο το ενδιαφέρον. Στο «MILESTONES» αναπτύχθηκε εφαρμογή για Έξυπνες Φορητές Συσκευές καθώς και εφαρμογή Εικονικής Πραγματικότητας για Μάσκα - VRHeadset γεγονός που κάνει πολύ ελκυστικό για τους επισκέπτες/χρήστες. Στις ψηφιακές διαδρομές του «MILESTONES» ο επισκέπτης/χρήστης μπορεί να επισκεφτεί φυσικά και διαδικτυακά τα ακόλουθα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος: το Ιερό Δωδώνης, η Ακρόπολη Μεγάλου Γαρδικίου, ο λόφος Καστρίτσας, το Κάστρο Ιωαννίνων, ο Ναός Αρείου Διός στο Ροδοτόπι, η Οπάγια Δολιανών, το Μεταβυζαντινό πάρκο Κληματιάς (Ναός Αγίου Αθανασίου, Ναός Αγίου Δημητρίου, Ναός Κοίμησης Θεοτόκου, Ναός Αγίου Νικολάου, Ναός Ταξιαρχών, Ναός Μεταμόρφωσης Σωτήρος) και οι Μονές Νήσου Ιωαννίνων (Μονή Ελεούσας, Μονή Φιλανθρωπιών, Μονή Ντίλιου, Μονή Προδρόμου).

Η διαδικτυακή διεύθυνση της εφαρμογής είναι η ακόλουθη: <http://milestones-route.eu/wp-login.php>

Βασιλική Γιαννάκη

Αρχαιολόγος ΕΦΑ Ιωαννίνων

E-mail: vasilikiyiannaki@yahoo.com

Τηλ.: 6972301517

Έργα καινοτομίας στον χώρο του πολιτισμού ως μέσο για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μέρος 2ο

ΑΠΤΟΣ: Καινοτόμες μέθοδοι πρόσβασης πολιτιστικού αποθέματος από ΑμεΑ με προβλήματα όρασης

Η μοναδικότητα, η αξία και η «εύθραυστη» φύση που έχουν τα μουσειακά εκθέματα αποτελούν το βασικό κριτήριο για την απαγόρευση προς το κοινό να έχουν απτική επαφή με αυτά, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να τους προκαλέσει φθορές και να στερήσει πολύτιμες γνώσεις και ερμηνείες από τους ειδικούς. Ένας αριθμός συμπολιτών μας όμως, τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) όρασης, αξιοποιεί την απτική αντίληψη της μορφολογίας ενός αντικειμένου ως το βασικό μέσο πρόσβασης στη σχετική πληροφορία, μεταξύ άλλων και για το πολιτιστικό απόθεμα. Οι σύγχρονες τεχνολογίες 3D ψηφιοποίησης και εκτύπωσης προσφέρουν τα τελευταία χρόνια μια εναλλακτική μέθοδο απτής προσέγγισης του πολιτιστικού αποθέματος, μέσω 3D εκτυπωμένων αντιγράφων. Στο πλαίσιο του αναπτυξιακού έργου ΑΠΤΟΣ έγινε προσπάθεια να ενισχυθούν οι δυνατότητες επαφής των ΑμεΑ όρασης με το πολιτιστικό απόθεμα, ακολουθώντας μια διεπιστημονική προσέγγιση με στόχο την ανάπτυξη, προτυποποίηση και αξιολόγηση μιας καινοτόμου μεθοδολογίας, για την απτική εξερεύνηση έξυπνων αντιγράφων εκθεμάτων σε συνδυασμό με ακουστικές περιγραφές. Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστούν η προσέγγιση που ακολουθήθηκε, η συμμετοχή των ΑμεΑ όρασης στα διάφορα στάδια σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης του έργου, καθώς και τα τελικά πιλοτικά συστήματα που υλοποιήθηκαν με εκθέματα του Επιγραφικού Μουσείου και με τον απτικό χάρτη της μόνιμης έκθεσης. Τέλος, θα γίνει αναφορά στα 3D εκτυπωμένα έξυπνα αντίγραφα πολιτιστικών αντικειμένων ως ένα μέσο ενίσχυσης της πρόσβασης στον πολιτισμό όχι μόνο από ΑμεΑ όρασης αλλά και από το ευρύτερο κοινό, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης σε έναν χώρο πολιτισμού αλλά και μετά από αυτή.

Νατάσα Μιχαηλίδου - Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά, Μ. Καρτά, Δ. Τσιαφάκη, Π. Πιστοφίδης, Γ.Α. Ιωαννάκης, Φ. Αρναούτογλου, Χ. Κιουρτ, Γ. Παυλίδης, Α. Κουτσούδης

E-mail: amixaili@athenarc.gr

Τηλ.: 6976478073

Ψηφιοποιώντας την πολιτιστική κληρονομιά. Η συμβολή του καινοτόμου έργου «Ψηφιακές Υπηρεσίες στα Μνημεία» στην Ήπειρο.

Στο πλαίσιο της Πράξης «Ψηφιακές Υπηρεσίες στα Μνημεία» ενταγμένης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΗΠΕΙΡΟΣ 2014-2020», η Περιφέρεια Ηπείρου, σε συνεργασία με τις Εφορείες Αρχαιοτήτων Άρτας, Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας, εκτελεί ένα πολύ φιλόδοξο έργο με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού περιβάλλοντος, το οποίο θα παρέχει στους επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων των πέντε αρχαίων θεάτρων της Περιφέρειας Ηπείρου (Δωδώνη, Νικόπολη, Κασσώπη, Αμβρακία, Γίτανα) τη δυνατότητα επιτόπιας περιήγησης με τη χρήση εφαρμογών, ψηφιακών ξεναγήσεων επαυξημένης πραγματικότητας. Η εφαρμογή που δημιουργήθηκε, εκμεταλλευόμενη τον εξοπλισμό που ενσωματώνουν οι σύγχρονες έξυπνες συσκευές και με τη χρήση νέων τεχνολογιών δίνει στον επισκέπτη την ευκαιρία να δει μέσω τρισδιάστατων ψηφιακών αναπαραστάσεων πώς ήταν η μορφή των αρχαίων μνημείων στην ακμή τους. Η εμπειρία του χρήστη ολοκληρώνεται με τέσσερις διαφορετικούς εικονικούς ψηφιακούς χαρακτήρες εκ των οποίων ο χρήστης μπορεί να επιλέξει, διαλέγοντας με αυτόν το τρόπο το ύφος, τη διάρκεια της ξενάγησης, καθώς και το είδος των πληροφοριών στις οποίες θα δίνεται έμφαση κατά την παρουσίαση. Αυτοί οι χαρακτήρες (avatars) συνοδεύουν εικονικά τον επισκέπτη κατά την περιήγηση του, καθοδηγώντας τον και ξεναγώντας τον στο χώρο.

Ανάδοχος του έργου η ένωση εταιρειών Dotsoft A.E - Comitech A.E.

Δρ Φανή Λυτάρη - Μεταδιδακτορική ερευνήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης & Αρχαιολόγος Περιφέρειας Ηπείρου, Δρ Β. Ν. Παπαδοπούλου, Ε. Σκαλιστή, Γ. Γεωργούλας

E-mail: flytari@gmail.com

Τηλ.: 6938828748

Augmenting Cultural User eXperience

For more than a decade, user experience has grown into a core concept of human computer interaction and has been widely disseminated and accepted in these communities. At the same time, cultural heritage has been a favoured

domain for user experience research since the visitor is able to exploit cultural heritage material before, during, and after the visit, having different goals and requirements at each phase. Thus, cultural organizations need to carefully explore the potential of investing in user experience, as visitor satisfaction and the intention to return and spread positive word-of-mouth are closely linked to the destination's overall success. To that end, the modern cultural industry and the related academic sectors have shown an increased interest in cultural user experience research since it constitutes a critical factor to examine when presenting cultural content. Recent cultural studies show that visitors tend to carry their own cultural characteristics and preferences when visiting destinations of cultural interest, thus obtaining a virtually unique experience. To cope with this tendency, various research efforts have been made to identify different profiles of cultural visitors based on their backgrounds and preferences and classify them into distinct visitor types. Also, recent developments in digital technologies regarding the cultural domain have driven technological trends in comfortable and convenient travel by offering interactive and personalised user experiences. The emergence of big data analytics, recommendation systems, and personalization techniques has created a smart research field, augmenting cultural visitors' experiences.

Μάρκος Κωνσταντάκης Μεταδιδάκτορας Πανεπιστημίου Αιγαίου
Γ. Καρυδάκης - Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου
E-mail: mkonstadakis@gmail.com / gcari@aegean.gr
Τηλ.: 6977349344 / 6955265087

ProxiTour: The Smart Tour Guide Solution

ProxiTour (Proximity Tour Guide), is the most innovative solution in the field of guided tours for the promotion of cultural heritage and tourism! A visitor with the use of the ProxiTour mobile application, can browse through numerous tours, select the one that is up to his/her interest and be guided through the whole journey. When in proximity to an exhibit, monument, or point of interest, he/she automatically will receive the assigned personalized information on his/her handheld, thus being immersed in the whole experience. ProxiTour is the epitome

of the tour approach and tourism 4.0, placing the visitor at the center of interest by introducing and promoting the concept of personalized storytelling! The easy-to-use and flexible implementation of the system does not limit tours to outdoor areas. Innovative technology that runs in the background entails with the same ease and comfort the support of indoor tours too. Additionally, the fact that is by design highly scalable makes it an ideal tool for places of cultural and tourist interest that welcome a great number of visitors and are usually indulged with a large concentration and movement of crowds. Using the most modern tools and technologies, ProxiTour perfectly meets multiple requirements and use-cases making it appropriate for any public or private organization that wants to promote and showcase its treasures in an immersive and location-based way, creating a new experience for its audience.

Γεώργιος Γόγολος- R&D Specialist Terracom S.A

Στέλιος Γκούσκος, Κων/νος Καλαμπόκης, Κων/νος Πετρίδης, Γεράσιμος Παπαϊωάννου

E-mail: ggogolos@terracom.gr

Τηλ.: 6949612728

“Απόηχοι”: Ανακατασκευάζοντας το παρελθόν με τεχνολογίες αιχμής.

Στην προτεινόμενη ανακοίνωση παρουσιάζουμε την κύρια ιδέα του ερευνητικού έργου “Απόηχοι”, στο οποίο αναπτύσσουμε ένα σύνολο ψηφιακών εργαλείων και μεθοδολογιών για τη δημιουργία και παρουσίαση διαδραστικού περιεχομένου στους επισκέπτες πολιτιστικών χώρων, με έμφαση στους παραδοσιακούς οικισμούς. Για τους σκοπούς του έργου υιοθετούμε την καινοτόμο προσέγγιση της ανακατασκευής εμπειρίας μέσω τεχνολογιών αιχμής, όπως ο τρισδιάστατος ήχος. Στην προσέγγισή μας, η ανακατασκευή της εμπειρίας βασίζεται σε ιστορικές πηγές που περιγράφουν τη ζωή και τα σημαντικά γεγονότα του παραδοσιακού οικισμού στο παρελθόν. Τα ιστορικά τεκμήρια αξιοποιούνται περαιτέρω για να αναπτυχθεί μια ιστορία με χαρακτήρες, πλοκή και γεγονότα, η οποία ρεαλιστικά τοποθετείται στον πραγματικό χώρο. Ο επισκέπτης θα βιώνει τον κόσμο της ιστορίας μέσω μιας ψηφιακής εφαρμογής για κινητά, το περιεχόμενο της οποίας περιλαμβάνει ένα σύνολο τεχνολογιών και πολυμεσικού υλικού, που δημιουργούν την αίσθηση ότι ο κόσμος της ιστορίας πηγάζει από τον χώρο που περιβάλλει τον επισκέπτη και όχι

από το κινητό τηλέφωνο. Η μεθοδολογία της ανακατασκευής εμπειρίας και τα σχετικά τεχνολογικά εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν πιλοτικά για τη δημιουργία δύο ολοκληρωμένων διαδραστικών εμπειριών για τους επισκέπτες δύο σημαντικών παραδοσιακών οικισμών: της Παλιάς Πόλης της Ξάνθης και του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας. Η ανάπτυξη των εμπειριών αυτών θα αποτελέσει οδηγό για την ανάπτυξη των τεχνολογικών εργαλείων, καθώς και καλών πρακτικών για τη γενικότερη μεθοδολογία της ανακατασκευής εμπειρίας. Στόχος είναι η δημιουργία γενικών εργαλείων και μεθοδολογιών ικανών να στηρίξουν αντίστοιχες εμπειρίες σε χώρους πολιτιστικής και ιστορικής σημασίας.

Μαρία Μποϊλέ - Ερευνήτρια Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά, Γιάννης Ιωαννίδης, Δέσποινα Τσιαφάκη, Δημήτρης Καλογιαννίδης, Ακριβή Κατηφόρη, Γεωργία Κουτίβα, Νατάσα Μιχαηλίδου, Δήμητρα Πετούση, Κατερίνα Σέρβη, Πάνος Γκιόκας, Μάρθα Στρούμπου, Κυριάκος Μουστάκας, Στέφανος Δουβίτσας

E-mail: mboile@athenarc.gr

Τηλ.: 6946200209

Nicopolis Round, μία εφαρμογή Android για τους/τις επισκέπτες/τριες του αρχαιολογικού χώρου Νικόπολης

Ευνοώντας την αυτονομία και τη διάδραση, συμπλέκοντας τον ψηφιακό κόσμο με τον πραγματικό χώρο και χρόνο, οι νέες τεχνολογίες επιτρέπουν τη δημιουργία πρωτότυπων εφαρμογών, αναβαθμίζουν την εμπειρία χρήστη, προωθούν την επαφή του με την πολιτιστική κληρονομιά και την ανάδειξη της τελευταίας. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζεται ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη της κινητής εφαρμογής με χρήση Επαυξημένης Πραγματικότητας, Nicopolis Round, η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κινητός οδηγός ξενάγησης όχι μόνο στη Νικόπολη αλλά και -με προσαρμογές - σε κάθε αρχαιολογικό χώρο.

Μαρία Καραμπά

Αρχαιολόγος - Σχεδιάστρια Ψηφιακών Πολιτιστικών Προϊόντων ΕΦΑ Άρτας

E-mail: mkarampra@culture.gr

Τηλ.: 26810 24636

Ευρυνόμη: Τεχνολογίες εκτεταμένης πραγματικότητας για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Βασικός στόχος του έργου Ευρυνόμη είναι η αξιοποίηση του πολιτιστικού υλικού του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών με στόχο την δημιουργία ποιοτικών ψηφιακών καινοτόμων εφαρμογών που να προσφέρουν στο Μουσείο το τεχνολογικό προβάδισμα για την περαιτέρω αύξηση της επισκεψιμότητας τόσο για εκπαιδευτικούς σκοπούς όσο και για τουριστικούς σκοπούς. Επίσης, θέλει να προσφέρει στους επισκέπτες καινοτόμες δράσεις ανάδειξης(εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα στους χώρους του Μουσείου) και επίδειξης(ανοικτά εργαστήρια) ώστε να βιώσουν νέες πολιτισμικές εμπειρίες και να διατηρήσουν την γνώση που λαμβάνουν μέσα από αυτές τις εμπειρίες. Το έργο Ευρυνόμη στοχεύει στην ανάπτυξη και ανάδειξη ενός εμβληματικού έργου με χρήση εξελιγμένων τεχνολογιών στους επισκέψιμους χώρους και τα εργαστήρια του Αρχαιολογικού Μουσείου Πατρών. Το έργο, μέσω εφαρμογών εικονικής πραγματικότητας προσφέρει πληροφορίες για την αρχιτεκτονική της αρχαιότητας, μέσα από εφαρμογές επαυξημένης και μικτής πραγματικότητας προβάλλει μάχες και ταφικά έθιμα που θα διαδραματίζονται σε πραγματικές συνθήκες και σε σχέση με τα εκθέματα του Μουσείου. Τα συστήματα είναι πολυγλωσσικά με εξειδικευμένες διεπαφές για άτομα με αναπηρίες, στοχεύοντας στο εγχώριο αλλά και στον εξωτερικό τουρισμό. Το έργο αυτό καινοτομεί στον τομέα του πολιτισμού συνδυάζοντας τεχνολογίες εκτεταμένης πραγματικότητας με τον χώρο του διαδικτύου των πραγμάτων (π.χ. Beacons, αισθητήρες κίνησης, επιταχυνσιόμετρα) το οποίο προσφέρει νέους τρόπους διεπαφής μεταξύ ανθρώπων και δυναμικών δυναμικά συστήματα.

Χαϊρή Κιούρτ - Εντεταλμένος Ερευνητής του Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά,
Στέλλα Μαρκαντωνάτου, Βασίλειος Σεβελίδης, Δέσποινα Τσιαφάκη, Γεώργιος
Παυλίδης

E-mail: chairiq@athenarc.gr

Τηλ.: 25410 78787

**Πολιτισμός και εκπαίδευση: εργαλεία και εφαρμογές καινοτομίας
στην διάθεση των εκπαιδευτικών**

Η ιστορία της Άρτας μέσα από ψηφιακές αφηγήσεις

Η πολύτιμη συμβολή της αφήγησης στην ερμηνεία και κατανόηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει από καιρό αναγνωριστεί. Στο πλαίσιο του έργου Βοΐσκα αναπτύχθηκαν δύο ξεχωριστές ψηφιακές εμπειρίες, με πυρήνα την αφήγηση: οι «Επιστολές από το παρελθόν» και η «Με ξεναγό τον Στρατηγό Μακρυγιάννη». Λαμβάνοντας υπόψη τη μοναδικότητα της Άρτας, η οποία διαθέτει τρία έντονα και γοητευτικά ιστορικά πρόσωπα, αρχαίο, βυζαντινό και οθωμανικό, η εμπειρία «Επιστολές» αξιοποιεί μία ευέλικτη κεντρική ιδέα, η οποία κινείται ελεύθερα στον χώρο και στον χρόνο. Ένας φανταστικός «γραφέας» αναλαμβάνει να συντάξει Επιστολές, για λογαριασμό των «πελατών» του: μία πλειάδα ανθρώπων που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και εποχές. Τα θέματα των Επιστολών, όπως και τα πρόσωπα που τις γράφουν και τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται, είναι προϊόν μυθοπλασίας, στηριγμένο όμως σε πραγματικά ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα. Επιπλέον, κάθε Επιστολή συνδέεται με συγκεκριμένο χώρο ή μνημείο, καθώς και με συγκεκριμένα τέχνηρα. Την περιήγηση στην πόλη εμπλουτίζει και η δεύτερη εφαρμογή ψηφιακής αφήγησης, Στην περίπτωση αυτή πρωταγωνιστής είναι ο Στρατηγός Μακρυγιάννης, αγωνιστής της Επανάστασης του 1821, ο οποίος έζησε στην πόλη της Άρτας. Με αφορμή κείμενα από τα περίφημα «Απομνημονεύματά» του, η εφαρμογή συνοδεύει τον επισκέπτη σε συγκεκριμένα μνημεία, παρέχοντάς του πληροφορίες για το μνημείο αλλά και τα αντικείμενα που συνδέονται με αυτό. Συνοψίζοντας, η χρήση της αφήγησης, της μυθοπλασίας, έχει στόχο να δώσει φρέσκια πνοή στη γνωριμία του επισκέπτη με την πόλη της Άρτας και να ενεργοποιήσει την ιστορική του ενσυναίσθηση, στοιχείο απαραίτητο για τη βαθύτερη κατανόηση των ανθρώπων που έζησαν στο παρελθόν και του πολιτισμού τους.

Κατερίνα Σέρβη, Ερευνήτρια του Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά

Νατάσα Μιχαηλίδου, Μελπομένη Καρτά, Λαμπρινή Παπαστράτου, Δήμητρα Πετούση,

Μυρτώ Κουκούλη, Ακριβή Κατηφόρη, Δέσποινα Τσιαφάκη

E-mail: katerina.servi@athenarc.gr

Τηλ.: 6974311741

Ψηφιακά εργαλεία του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό

Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστούν τα ποικίλα ψηφιακά έργα που έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας (ΔΑΜΕΕΠ-ΥΠΠΟ) τα τελευταία χρόνια, τα οποία διευκολύνουν την εξοικείωση της εκπαιδευτικής κοινότητας (εκπαιδευτικούς και μαθητές) με το πολιτιστικό απόθεμα της χώρας μας. Το σύνολο του υλικού απευθύνεται καταρχάς στους εκπαιδευτικούς καθώς και το προσωπικό των Υπηρεσιών της ΓΔΑΠΚ που ασχολούνται με το σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών και επικοινωνιακών δράσεων, αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Με την αξιοποίηση διαφορετικών και ευχάριστων παιδαγωγικών εργαλείων σε ψηφιακή μορφή, οι εκπαιδευτικοί θα έχουν τη δυνατότητα οργάνωσης και εφαρμογής ποικίλων δράσεων (διαθεματικών, σπονδυλωτών κ.ο.κ.) κατά τη διάρκεια όλης της ακαδημαϊκής χρονιάς για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια-δευτεροβάθμια).

Ανδρομάχη Κατσελάκη

Δρ Αρχαιολόγος - ΜΑ Ιστορικός της Τέχνης, Προϊσταμένη Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας, Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων - ΓΔΑΠΚ – ΥΠΠΟ

E-mail: akatselaki@culture.gr

Τηλ.: 210 3321755

Voeska Gamification - Unlocking History, By Exploring Museums Through Play!

Voeska gamification, encapsulates the utilization of gamification strategies in the museum setting, focusing on its impact on visitor interaction, education, and overall museum experience. By transforming the traditional museum milieu into an interactive and participatory space, gamification techniques of Voeska such as scavenger hunts, have been employed to captivate and immerse visitors in the exhibits' narratives. There are diverse benefits of gamification, including increased visitor motivation, enhanced learning outcomes, and the fostering of

meaningful connections between visitors and the museum's content. However, challenges related to maintaining authenticity, balancing entertainment with educational objectives, and ensuring accessibility and inclusivity must also be considered. Through an exploration of case studies and best practices, Voeska gamification sheds light on the potential of gamification to revolutionize the museum landscape by creating dynamic, interactive, and memorable experiences that cater to a diverse range of visitors while fostering a deeper appreciation for art, culture, history, and science.

Γεώργιος Γόγολος- R&D Specialist, Terracom S.A.

Στέλιος Γκούσκος, Κων/νος Καλαμπόκης, Κων/νος Πετρίδης, Γεράσιμος

Παπαϊωάννου

E-mail: ggogolos@terracom.gr

Τηλ.: 6949612728

Συνδυάζοντας διαφορετικές εμπειρίες σε μία επίσκεψη στο μουσείο

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση αφενός μεν της ιδέας που κρύβεται πίσω από τον συνδυασμό διαφορετικών εμπειριών για την ανάδειξη της πολιτιστική κληρονομιάς και την παροχή μιας μοναδικής εμπειρίας στον επισκέπτη ενός μουσείου και γενικότερα χώρου πολιτισμού, αφετέρου δε των αποτελεσμάτων που συλλέχθηκαν από την υλοποίηση μιας τέτοιου είδους δράσης στο Αρχαιολογικό Μουσείο Άρτας με αποδέκτες μαθητές γυμνασίου και ενήλικες. Η δράση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου Βοΐσκα προσέφερε στους συμμετέχοντες μία πολυεπίπεδη εμπειρία η οποία ξεκινούσε με την ανάγνωση μίας ψηφιακής αφήγησης, από τις «Επιστολές από το παρελθόν» που δημιουργήθηκαν για το έργο. Στη συνέχεια, συμμετείχαν σε ένα κυνήγι θησαυρού στις αίθουσες του μουσείου εντοπίζοντας, με τη βοήθεια γρίφων, εκθέματα που σχετίζονταν με την επιστολή. Η συγγραφή μιας απάντησης στην επιστολή και η ανάγνωσή της στους υπόλοιπους συμμετέχοντες ολοκλήρωνε την εμπειρία. Η θετική και ενθουσιώδης ανταπόκριση των συμμετεχόντων στον διαφορετικό αυτό τρόπο επίσκεψης στο μουσείο αποτελεί

απόδειξη για την ανάγκη να υιοθετηθούν νέες μέθοδοι στην ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και στον τρόπο προσέγγισης του κοινού.

Λαμπρινή Παπαστράτου - Αρχαιολόγος ΕΦΑ Άρτας, Μελπομένη Καρτά, Κατερίνα Σέρβη, Νατάσα Μιχαηλίδου, Γεώργιος Γόγολος, Κων/νος Καλαμπόκης, Κων/νος Πετρίδης, Γεράσιμος Παπαιωάννου, Μυρτώ Κουκούλη, Ακριβή Κατηφόρη, Στέλιος Γκούσκος, Δέσποινα Τσιαφάκη
E-mail: l.papastratou@yahoo.gr
Τηλ.: 6955955887

Εργαστήρια εικονικών εκθέσεων του Βοΐσκα

Στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου “Βοΐσκα”, υλοποιήθηκε το εργαλείο δημιουργίας και παρουσίασης εικονικών εκθέσεων. Η εικονική έκθεση ξεφεύγει από την απλή παράθεση αντικειμένων, σε μια θεματική ανάδειξή τους, δηλαδή αποτελεί ένα περιβάλλον όπου τα πολιτιστικά αντικείμενα είναι εμπλουτισμένα με σχετικές εικόνες, βίντεο και κείμενα, και μπορούν να παρουσιάζουν με ένα τρόπο ελκυστικό χρήσιμες πληροφορίες για τις ιστορίες και τους θρύλους που τα συνοδεύουν. Για τις ανάγκες αξιολόγησης του εργαλείου, έλαβαν χώρα μια σειρά από εργαστήρια με τη συμμετοχή αρχαιολόγων, επιμελητών μουσείων, εκπροσώπων της εκπαιδευτικής κοινότητας και μαθητών.

Η γενική αξιολόγηση τόσο από τους ειδικούς όσο και από την εκπαιδευτική κοινότητα ήταν πολύ θετική. Υπήρξε γενική αποδοχή του ως ένα εργαλείο ενδιαφέρον, εύκολο στη χρήση, υποστηρικτικό, σαφές και ενδιαφέρον. Το γεγονός ότι όλες οι ομάδες χρηστών μπορούν να δουλεύουν σε εργασίες και εκθέσεις χρησιμοποιώντας το αυθεντικό υλικό του αποθετηρίου Βοΐσκα όπως αυτό είναι διαθέσιμο μέσω του εργαλείου δημιουργίας εικονικής έκθεσης, και να το συνδυάζουν με υλικό από διαφορετικές πηγές του διαδικτύου όπως η Europeana ή το Youtube, είναι ένα από τα πιο ισχυρά χαρακτηριστικά του. Τα αποτελέσματα των εργαστηρίων ήταν ενθαρρυντικά για τη δυνατότητα χρήσης της εφαρμογής σαν κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την ενεργή συμμετοχή των μαθητών. Διαπιστώσαμε επιπλέον, πως το εργαλείο έχει επιτελέσει έναν από τους μεγαλύτερους σκοπούς του καθώς το θεωρήθηκε από τους ειδικούς κατάλληλο για παρουσίαση περιεχομένου σχετικού με την πολιτιστική κληρονομιά.

Για τα επιμέρους αποτελέσματα των εργαστηρίων γίνεται λόγος στην παρούσα ανακοίνωση.

Κατερίνα Ιατροπούλου - Ερευνήτρια Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά, Αργυρώ

Κοκογιαννάκη, Λαμπρινή Παπαστράτου

E-mail: katerina.iatrop@gmail.com

Τηλ.: 6948942454

Η καινοτομία στον πολιτισμό, προοπτικές και προκλήσεις

Η συμβολή των προγραμμάτων καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και η αξιοποίησή τους από τους φορείς πολιτισμού

Τα προγράμματα καινοτομίας που υλοποιούνται στον χώρο του πολιτισμού με τη συνεργασία φορέων από διαφορετικούς τομείς, υπόσχονται να δώσουν μία νέα προοπτική στη διαφύλαξη και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο πολιτισμός αντιμετωπίζεται από μία νέα οπτική μέσα από το συνδυασμό νέων τεχνολογιών, νέων εργαλείων και νέων απόψεων, εντάσσεται στις ανάγκες του σήμερα και γίνεται πιο ανοιχτός και προσιτός στο κοινό. Ένα μεγάλο στοίχημα για τους φορείς πολιτισμού αποτελεί η αξιοποίηση των προϊόντων που προκύπτουν από τα έργα καινοτομίας. Παρά το γεγονός ότι οι δυνατότητες που παρέχονται είναι ποικίλες, για την εξοικείωση του κοινού με την πολιτιστική κληρονομιά, για τη διάχυση πολιτιστικών πληροφοριών με εύληπτο τρόπο, για τη διευκόλυνση του επιστημονικού έργου κ.α., τα μέσα (προσωπικό, κατάρτιση, τεχνολογία κ.α.) για την διαχείριση και την εξέλιξη των εργαλείων αυτών, πολλές φορές, δεν επαρκούν.

Αριστείδης Βάσιος - Αρχαιολόγος ΕΦΑ Άρτας

Λαμπρινή Παπαστράτου - Αρχαιολόγος

E-mail: anasios@yahoo.com / l.papastratou@yahoo.gr

Τηλ.: 6977975732

Πόστερ

ARIA: Augmenting the Reception of music through Innovative solutions and Archives

Dimitra Petousi, Akrivi Katifori, Katerina Servi, Maria Boile, Vera Kriezi, Valia Vraka, Fotini Venieri, Stefania Merakos, Alexandros Charkilokakis, Lori Kougioumtzian, Marina Stergiou, Katerina El Raheb, Yannis Ioannidis

E-mail: mboile@athenarc.gr

Τηλ.: 6946200209

Digital Storytelling and archaeological sites: shedding light on a multidimensional relationship

Katerina Servi, Akrivi Katifori, Maria Boile, Dimitra Petousi, Myrto Koukouli, Yannis Ioannidis, Despoina Tsiafaki, Natasa Michailidou, Melpomeni Karta, Ioanna Antoniou-Kritikou, Varvara Papadopoulou, Lamprini Papastratou, Aristidis Vassios, Kalliopi Papaggeli, Chrysanthi Tzavali, Christina Kazazaki, Pari Kalamara, Pemy Galiatsatou

E-mail: mboile@athenarc.gr

Τηλ.: 6946200209

Σύνδεσμος συνεδρίου:

<https://us02web.zoom.us/j/83273215643?pwd=WE1uV3MzZ0Q4VWNzRkNaS01mVzVBQT>

09

Meeting ID: 832 7321 5643 - Passcode: 242189

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ
ΕΣΠΑ

ΓΓΕΚ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

